

p r o j e c t

Bourgoyen-Ossemeersen

Tussen 2004 en 2007 vonden er ingrijpende werken plaats in het Stedelijk Natuurreservaat Bourgoyen-Ossemeersen. Het natuurinrichtingsproject dat het natuurreservaat de voorbije jaren een andere aanblik gaf, is nu afgerond. Tijd dus om even terug te blikken.

Het instrument "natuurinrichting" maakt deel uit van het natuurbeleid van de Vlaamse regering. Met natuurinrichting wil de overheid de bestaande natuurgebieden beter inrichten en laten ontwikkelen.

De Bourgoyen-Ossemeersen werd als één van de eerste in Vlaanderen aangeduid als natuurinrichtingsproject. Het projectgebied ligt ten westen van Gent en wordt begrensd door de R4, de Ringvaart en de woonkernen van Mariakerke en Rooigem.

Het is een zeer waardevol natuurreservaat op Vlaams en Europees niveau. Het gebied heeft een oppervlakte van 215 ha en herbergt een grote verscheidenheid aan planten en dieren. Het is een belangrijk

overwinteringsgebied en een broedplaats voor vogels. Omwille van de wetenschappelijke en landschappelijke waarde is een groot deel van het gebied beschermd als landschap.

De gerealiseerde natuurinrichtingsmaatregelen hebben tot doel bijkomende natuurwaarden te ontwikkelen en de kwaliteit van de aanwezige natuur te versterken. Hierbij ging veel aandacht naar maatregelen die de recreatieve druk beheersen en de natuurbeleving optimaliseren.

Dit krantje geeft een overzicht van de uitgevoerde werken in dit unieke randstedelijke natuurgebied.

(S a m e n w e r k i n g)

In dit project werkten verschillende overheidsinstanties samen. Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) en de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) leverden het voorbereidende werk en werkten de inrichtingsmaatregelen uit in opdracht van het natuurinrichtingscomité. De Vlaamse Landmaatschappij verzorgde de leiding en het toezicht van de werken.

Het project kon worden uitgevoerd dankzij de financiële bijdragen van het Agentschap voor Natuur en Bos, de Afdeling Wegen en Verkeer Oost-Vlaanderen, het stadsbestuur van Gent en het Europees Fonds voor Plattelandsontwikkeling.

De opgehoogde Schapenweide werd afgegraven om de oude Leiemeersen te herstellen. Doordat het water in deze zone wordt opgehouden, staat het grotendeels jaarrond onder water. Het is een uitgelezen plaats voor watergebonden planten en dieren.

Over een natte zone van het Valkenhuisbos werd over de Loopgracht een nieuwe wandelbrug gebouwd. Op die manier werd het nieuwe wandelpad naast de gronddam verbonden met de Valkenhuisweg.

De aanleg van een gronddam en geluidswerend scherm langs de drukke R4 moeten zorgen dat de rust in het natuurreservaat terugkeert. De gronddam werd aangelegd met grond afkomstig van de Schapenweide.

Om de levenskwaliteit van watergebonden planten en dieren te verzekeren, is voldoende en kwaliteitsvol water nodig in combinatie met een gezonde waterbodem. Daarom werd in de Loopgracht over een lengte van 1.8 km alle slib verwijderd.

Natuurinrichting in de B (Realis

De zes gebiedstoegangen kregen een nieuwe uniforme look met een informatiekiosk, een fietsenstalling en een toegangspoort voor wandelaars en voor voertuigen.

In de koke werd over

Kijkhutten

6

Bourgoyen-Ossemeersen

activaties in beeld

De twee nieuwe, ruime kijkhutten maken natuurobservatie op een comfortabele manier mogelijk, met aandacht voor functionaliteit, personen met een handicap, groepsbezoeken, vandalismebestendigheid en vormgeving.

Waterbeheer

7

Het waterbeheer in het natuurgebied staat volledig in functie van fauna en flora. Om dit peilbeheer te verbeteren, werden verschillende nieuwe schotbalkenstuwen gebouwd.

Aanplant hoogstamboomgaard

8

Op het erf van de Valkenhuishoeve werd een hoogstamboomgaard met oude fruitsoorten aangeplant.

11

Op de grondslagen werden twee veldmuizen-
aangebracht. Onder de spoorwegdijk
d het bestaande gewelf aangepast voor de
wintering van veldmuizen.

(Her)aanleg wegen

9

De bestaande wegen werden heraangelegd en enkele nieuwe tracés zorgen voor de verbetering van de wandelcircuits. Het Meerskantpad werd uitgerust voor personen met een handicap.

(Overzicht van de werken)

Deel 1: Ruimen Loopgracht (2004)	
Kostprijs	1.34 miljoen EUR
Financiering	Vlaams Gewest AMINAL 55% Stad Gent 45%
Deel 2: Grond- en Waterwerken (2005-2007)	
Kostprijs	3.9 miljoen EUR
Financiering	Vlaams Gewest AMINAL 81% Vlaams Gewest AWV 16% Stad Gent 3%
Deel 3: Infrastructuurwerken (2006-2008)	
Kostprijs	0.82 miljoen EUR
Financiering	Vlaams Gewest AMINAL 70% Europees Fonds voor Plattelandsontwikkeling 21% Stad Gent 9%
TOTAAL	
Kostprijs	6.06 miljoen EUR
Financiering	Vlaams Gewest AMINAL 74% Stad Gent 12.6% Vlaams Gewest AWV 10.5% Europees Fonds voor Plattelandsontwikkeling 2.9%

(Einde met vertraging)

Bij de aanleg van de wandelpaden werd gebruik gemaakt van gerecycleerd steenpuin. Na voltooiing van de werken werden in mei 2007 sporen van asbest aangetroffen in deze materialen. Uitgebreid wetenschappelijk onderzoek wees uit dat er wel degelijk sprake was van de aanwezigheid van asbest, maar dat er geen gevaar was voor de volksgezondheid.

Omdat de afvalstoffenwetgeving de aanwezigheid van asbest in recyclagepuin verbiedt en de risico's voor de volksgezondheid op langere termijn wel aanwezig zijn, lag de enige mogelijke oplossing bij de volledige en definitieve verwijdering van het materiaal.

Uiteindelijk werd eind 2008 gestart met het afgraven van het asbesthoudend mengpuin. In het voorjaar van 2009 werden de paden opnieuw aangelegd met een nieuw materiaal, kalksteenslag. Alzo werd het project eind april 2009 met zo'n twee jaar vertraging afgerond.

(Colofon)

- **Eindredactie**, grafische vormgeving en foto's: VLM Oost-Vlaanderen
- **Juni 2009**
- **VU**: ir. Guido Clerx, waarnemend gedelegeerd bestuurder VLM, Gulden-Vlieslaan 72, 1060 Brussel

